

# Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/169871,Wernisaz-wystawy-Przekop-Mierzei-Wislanej-Historyczna-koniec  
znosc-Elblag-9-wrzes.html  
07.05.2024, 06:34

Strona posiada nowszą wersję

[Kliknij tutaj, aby przejść dalej](#)

## **Wernisaż wystawy „Przekop Mierzei Wiślanej. Historyczna konieczność” - Elbląg, 9 września 2022**

**17 września 2022 r. nastąpi uroczyste otwarcie kanału na Mierzei Wiślanej łączącego Zalew Wiślany z Morzem Bałtyckim. To symboliczna data i symboliczne wydarzenie. IPN osiem dni wcześniej zaprezentuje wernisaż najnowszej wystawy pt. „Przekop Mierzei Wiślanej - Historyczna konieczność”. W wernisażu weźmie udział prezes IPN dr Karol Nawrocki.**

17 września 1939 roku Armia Czerwona wkroczyła na tereny Rzeczypospolitej, wbijając nóż w plecy broniącej się bohatersko polskiej armii. Agresor zajął połowę obszaru naszego państwa, by następnie przez niemal dwa lata prowadzić okrutną politykę eksterminacji i sowietyzacji Kresów Wschodnich. Kontynuował ją po zakończeniu II wojny światowej, narzucając Polsce nowe granice, ustrój i zniechęcony rząd komunistyczny.

Zależność od Związku Sowieckiego nie zakończyła się wraz z obaleniem komunizmu w 1989 roku. Kilkadziesiąt lat istnienia Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej zostawiło liczne więzy mentalne, gospodarcze i

geopolityczne, z którymi musiała się zmagać III Rzeczypospolita. Jednym z takich więzów była zależność żeglugi i rozwoju gospodarczego regionu elbląskiego od Cieśniny Piławskiej będącej pod kontrolą Rosji. Prezentowana wystawa pokazuje kolejne etapy idei powstania przekopu Mierzei Wiślanej, który mając głębokie historyczne korzenie stał się w obecnych czasach koniecznością. Data 17 września 2022 roku – otwarcia przekopu Mierzei Wiślanej – stanowi w ten sposób kolejny element końca uzależnienia Polski od Moskwy.

Na otwarcie wystawy Oddział IPN w Gdańsku przygotował okolicznościowy katalog, w którym słowo wstępu zamieścił prezes IPN dr Karol Nawrocki i poseł na Sejm Rzeczypospolitej Leonard Krasulski:



*Szanowni Państwo,*

24 lutego 2022 roku porządek, który znaleźliśmy legł w gruzach, a świat stanął u progu kolejnej straszliwej wojny. Federacja Rosyjska napadła na niepodległą Ukrainę, rozpoczynając pełnoskalowe działania wojenne, nazywane eufemistycznie na użytek wewnętrzny „specjalną operacją wojskową” mającą na celu przeprowadzenie przymusowej demilitaryzacji i rzekomej denazyfikacji naszego wschodniego sąsiada. W tym miejscu nie sposób nie zauważyć analogii z dramatem Rzeczypospolitej Polskiej z 17 września 1939 r., gdy Związek Sowiecki wprowadzając w życie ustalenia tajnego porozumienia z niemiecką III Rzeszą (pakt Ribbentrop-Mołotow) pod pozorem „wewnętrznego bankructwa państwa polskiego” oraz „troski o zamieszkującą terytorium Polski bratnią ludność ukraińską i



białoruską” zbrojnie wkroczył na terytorium naszej ojczyzny. Tym samym rozpoczął się okres masowych aresztowań elity polskiej, ludobójstwa bezbronnych oficerów Wojska Polskiego w Katyniu, Charkowie i Twerze, deportacji ludności polskiej na wschód Związku Sowieckiego oraz okupacji Polski zakończonej 4 czerwca 1989 r.

Obecnie nowa rzeczywistość, w której się znaleźliśmy tym bardziej uzmysławia nam, jak ważne jest bezpieczeństwo, suwerenność i niezależność gospodarcza naszej Ojczyzny. Tak jak próba uniezależnienia się II Rzeczypospolitej od Wolnego Miasta Gdańska leżała u podstaw strategicznej decyzji o budowie portu w Gdyni, tak łamanie przez stronę rosyjską umów dwustronnych i utrudnienia żeglugi przez Cieśninę Piławska stały się kamieniem milowym budowy kanału żeglugowego przez Mierzeję Wiślaną otwierającego miastu Elbląg i całemu regionowi swobodną i niezależną drogę na Morze Bałtyckie, dającą szansę na trwały rozwój.

Zakończona inwestycja budowy kanału żeglugowego przez Mierzeję Wiślaną nabiera nowego wymiaru. Jest efektem prawie trzydziestu lat wysiłków i starań wielu polityków i samorządowców regionu elbląskiego w wolnej Polsce przy wymiernym wsparciu czynników rządowych. Przekop Mierzei Wiślanej to nie tylko nowe możliwości i nowe horyzonty dla Polski, to nowa gwarancja niezależności i bezpieczeństwa.

**Karol Nawrocki, prezes Instytutu Pamięci Narodowej**

---

*Szanowni Państwo,*

Otwarcie kanału żeglugowego przez Mierzeję Wiślaną rozpoczyna nowy rozdział w historii całego regionu północnowschodniej Polski. Największe miasto tego terenu Elbląg w swojej historii był ważnym portem morza Bałtyckiego, przed II Wojną Światową w mieście funkcjonowało szereg prężnych zakładów przemysłowych ze słynną stocznia Schichaua na czele. Po 1945 r., kiedy zmieniły się granice Naszego państwa do kursu swobodnego dostępu z morza Bałtyckiego do portu w Elblągu wrócił słynny Eugeniusz Kwiatkowski wicepremier, minister przemysłu i handlu, minister skarbu II Rzeczypospolitej, który postulował przekopanie kanałów na mierzei, zamykającej zatokę elbląską w okolicy Krynicy Morskiej. W realiach zależności Polski od ZSRS ten pomysł został zablokowany na lata, i stał się symbolem uzależnienia tej części Polski od Moskwy. Dyskusje o przekopie trwały kolejne pół wieku, a port w Elblągu poważnie tracił na znaczeniu.

Ponownie tematem przekopu Mierzei Wiślanej można było się zająć po 1989 r. Realne kroki podjęto w 2006 r. kiedy to rząd Prawa i Sprawiedliwości przystąpił do przygotowania inwestycji. Zmiany na scenie politycznej spowodowały przesunięcie w czasie realizacji

projektu. Do tematu powrócono w 2015 r, po zmianie władzy. Marek Gróbarczyk ówczesny Minister Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej został odpowiedzialny za inwestycję. W ciągu 4 lat zebrano dokumentację niezbędną przy tego typu inwestycji tj. przeprowadzono konsultacje, przygotowano raport oddziaływania na środowisko, wykonano badania ferromagnetyczne i archeologiczne oraz uzyskano wszelkie wymagane pozwolenia, w tym decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, pozwolenie wodnoprawne i zezwolenie na realizację inwestycji. W lutym 2019 r. wykonano wycinkę drzew na terenie budowy po to, aby nie zaszkodzić zwierzętom w okresie letnim. Podpisanie umowy z wykonawcą inwestycji zakończyło okres koncepcyjny a rozpoczęło okres budowy. Budowa kanału żeglugowego przez Mierzęję Wiślaną znacząco poprawi dostęp do portu w Elblągu oraz zagwarantuje Polsce swobodny dostęp z Zalewu Wiślanego na Bałtyk z pominięciem kontrolowanej przez Rosję Cieśniny Piławskiej. Dzięki temu rozwiązaniu elbląski terminal będzie mógł przyjmować coraz większe ładunki odciążając trójmiejskie porty. Rozwój tego portu będzie sprzyjał powstawaniu nowych miejsc pracy, poprawi walory turystyczne miejscowości położonych nad Zalewem Wiślanym oraz wpłynie na rozwój gospodarczy całego regionu północno-wschodniej Polski.

**Leonard Krasulski, poseł na Sejm Rzeczypospolitej**

---

**Elbląg, bulwar Zygmunta Augusta (przy Moście Wysokim)**

**9 września 2022 (piątek), godz. 12.00**

**Wstęp wolny. Zapraszamy.**

**Koncepcja wystawy:**

- dr Paweł Piotr Warot, dyrektor Oddziału IPN w Gdańsku.

**Autorzy wystawy:**

- Karol Lisiecki, Justyna Pazda, Wojciech Wabik.

**Wystawa przygotowana przez:**

- Oddziałowe Archiwum Instytutu Pamięci Narodowej – Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Gdańsku.



## Partnerzy:

- **PZU** (sponsor wystawy)
- Stowarzyszenie „Godność”.

## Przykładowe panele

